

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Ректор Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»
Олександр АЗЮКОВСЬКИЙ
« 12 » _____ 06 2025 р.

ВИСНОВОК

**Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації АЛЕКСЕЄВА Анатолій Анатолійовича на тему: «Формування
культури безпеки на підприємствах за соціально-психологічними
аспектами», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань
26 Цивільна безпека за спеціальністю 263 Цивільна безпека**

Витяг

з протоколу № 11 засідання кафедри охорони праці та цивільної безпеки
від «12» червня 2025 року

Присутні: Головуючий на засіданні завідувач кафедри охорони праці та цивільної безпеки д.т.н., професор Голінько В.І., д.т.н. професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки Яворська О.О., д.т.н. професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки Чеберячко С.І., д.н.д.у., професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Маматова Т.В., д.т.н., професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки Чеберячко Ю.І., д.т.н., професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки Налисько М.М., к.т.н., доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки Радчук Д.І., к.т.н., доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки Столбченко О.В., к.т.н., доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки Савельєв Д.В., к.т.н., доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки Іконніков М.Ю., к.т.н., доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки Лісовицька, доцент кафедри управління на транспорті Дерюгін О.В., к.т.н., доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки, Муха О.А., к.т.н., доцент кафедри гірничої інженерії та освіти Яворський А.В., асистент кафедри охорони праці та цивільної безпеки Кравченко Б.Д., асистент кафедри охорони праці та цивільної безпеки Лантух Д.О., асистент кафедри охорони праці та цивільної безпеки Терещук О.В.,

Серед присутніх 6 докторів технічних наук і 7 кандидатів технічних наук фахівці зі спеціальності, з якої виконувалась дисертація».

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження аспіранта кафедри охорони праці та цивільної безпеки Інституту природокористування НТУ «Дніпровська політехніка» Алексеєва Анатолія Анатолійовича на тему: «Формування культури безпеки на підприємствах за соціально-психологічними аспектами», поданого на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 263 «Цивільна безпека».

Науковий керівник – доктор технічних наук, професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки НТУ «Дніпровська політехніка» Чеберячко Сергій Іванович, фахівець у сфері оцінки ризиків та культури безпеки праці, має публікації у міжнародних наукометричних базах (Scopus).

Дисертація виконувалась на кафедрі охорони праці та цивільної безпеки НТУ «Дніпровська політехніка», з урахуванням новітніх підходів до формування культури безпеки праці, зокрема соціально-психологічних аспектів впливу на рівень дотримання вимог охорони праці, мотивацію та самоусвідомлення працівників.

Практична реалізація результатів дослідження здійснювалась у нафтогазовій галузі України на підприємствах ТОВ «Експерт Петролеум Україна», Стрийський нафтогазопромисел ГПУ «Львівгазвидобування» АТ «Укргазвидобування», у співпраці з Івано-Франківським національним технічним університетом нафти і газу, в освітньо-науковому середовищі НТУ «Дніпровська політехніка».

Здобувач брав участь у формуванні методичних рекомендацій щодо змін законодавства України у сфері безпеки праці.

Тема дисертації затверджена на засіданні Вченої ради НТУ «Дніпровська політехніка» (протокол № 8 від 30 червня 2022 року).

Виступили:

Здобувач Алексєєв А.А. представив презентацію за основними положеннями дисертації «Формування культури безпеки на підприємствах за соціально-психологічними аспектами», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 26 Цивільна безпека за спеціальністю 263 Цивільна безпека.

(Аспірант викладає основні положення своєї презентації, акцентуючи увагу на актуальності теми дослідження, предметі, об'єкті, завданнях, науковій новизні на результатах отриманого дослідження).

Після закінчення презентації Боровицького О.М. присутніми на захисті фахівцями були поставлені наступні запитання:

Доктор технічних наук, професор Голінько Василь Іванович

У кого є запитання?

Доктор економічних наук, професор Маматова Тетяна Валеріївна

Таке запитання: скажіть, будь ласка, якою мірою враховано зовнішні ризики які зараз ми маємо під час воєнного стану, і, звісно, ризиків для життя пов'язаних з тероризмом на нашій території і воєнними діями, дякую.

Здобувач Алексєєв Анатолій Анатолійович

Дякую за запитання. Питання безпеки праці в умовах воєнного стану є надзвичайно актуальним і багатогранним. У рамках дисертаційного дослідження одним із важливих напрямів стало врахування нових типів ризиків, пов'язаних з воєнними діями, терористичними загрозами та нестабільною геополітичною ситуацією. На підприємствах, що були об'єктами дослідження, було розроблено та впроваджено превентивні інструкції та алгоритми дій для працівників у надзвичайних ситуаціях. Також застосовувалися елементи кризового

менеджменту та моделі аналізу ризиків на основі методик ISO 45001 і ISO 31000 з урахуванням фактору воєнного стану. Це дозволило створити адаптивну модель управління ризиками, яка враховує не тільки виробничі загрози, але й зовнішні деструктивні фактори, що дозволяє зберігати стабільність і чіткість дій персоналу у надзвичайних обставинах.

Доктор наук з державного управління, професор Маматова Тетяна Валеріївна

Дякую вам за відповідь. Ви дуже влучно зауважуєте, що необхідне формувати певну систему цінностей або доповнювати систему цінностей корпоративної культури, те що впливає на культуру безпеки. Воєнний стан якось вплинув на прискорення формування певних цінностей? Які ваші спостереження, можливо, і відповідно вашої наукової роботи – обґрунтовані рекомендації в цьому контексті, дякую.

Здобувач Алексєєв Анатолій Анатолійович

Воєнний стан дійсно суттєво вплинув на трансформацію системи цінностей в організаціях. У межах дисертації було встановлено, що в умовах постійної загрози життя працівники демонструють підвищений рівень солідарності, довіри до керівництва та взаємодопомоги, що формує підґрунтя для переходу організації до вищих рівнів культури безпеки – "незалежності" та "взаємозалежності". Проте варто зауважити, що тривалий психологічний тиск і виснаження можуть зумовити часткову регресію. Саме тому у дослідженні акцент зроблено на необхідності постійної підтримки морального клімату, запровадження інституту лідерства безпеки серед працівників, мотиваційних програм і внутрішньої комунікації, що сприяє стабілізації та розвитку корпоративної культури навіть у критичних умовах.

Доктор технічних наук, професор Чеберячко Юрій Іванович

Як саме усвідомленість співробітників впливає на підвищення відповідальності і дисциплінованості. І як враховується вплив фахівця безпеки праці, керівника, самоусвідомлення працівником на взаємодопомогу працівників, що зазначається у вашій дисертації, дякую.

Здобувач Алексєєв Анатолій Анатолійович

Дуже дякую за запитання, пане Юрій. Формування самоусвідомлення працівника щодо питань безпеки – ключовий компонент дослідження. У дисертації доведено, що активна участь фахівців з охорони праці та керівництва у виробничих процесах, зокрема регулярний аудит, зворотній зв'язок, персоніфікований інструктаж і приклад поведінки керівника, безпосередньо впливають на мотивацію працівника дотримуватись норм безпеки. Самоусвідомлення формується як відповідь на послідовну систему цінностей, відповідальність, дисципліну та взаємодопомогу в колективі. Побудована у дисертації матриця взаємовпливу між фахівцем, керівником і працівником ілюструє, як підвищення одного з елементів (наприклад, компетентність керівника) стимулює загальний рівень культури безпеки.

Доктор технічних наук, професор Налисько Микола Миколайович

Як ви враховували соціально-психологічні особливості колективів в дослідженнях і висновках?

Здобувач Алексєєв Анатолій Анатолійович

Дякую за запитання. Соціально-психологічні особливості колективів інтегрувалися через аналіз комунікаційних зв'язків, психологічних установок, типів особистості (зокрема, використано модель Big Five), оцінку соціометричних характеристик колективу та оцінку стресових чинників. Ці дані застосовувались для розробки адаптивних карт небезпек, коригування стандартних процедур безпеки та створення системи рекомендацій щодо поведінки в небезпечних ситуаціях, зокрема у випадку емоційного вигорання, конфліктів або аварій. Такий підхід дозволив створити більш гнучку і персоналізовану систему безпеки праці.

Доктор технічних наук, професор Налисько Микола Миколайович

Які закономірності отримано в результаті досліджень?

Здобувач Алексєєв Анатолій Анатолійович

Дослідження показало, що рівень культури безпеки прямо корелює з наявністю в організації морального лідерства, сталих каналів комунікації, систематичного навчання та прозорої мотиваційної політики. Також виявлено, що на підприємствах, де активно використовується зворотний зв'язок, формуються проактивні команди з безпеки, а рівень травматизму значно нижчий. Таким чином, у дисертації сформульовано низку закономірностей між ступенем організаційної зрілості, стилем управління та відповідним рівнем культури безпеки.

Кандидат технічних наук, доцент Радчук Дмитро Іванович

В дисертаційній роботі ви розглядаєте тільки показники зростання. Чи може щось піти не так і ваше зростання різко впаде, як визначити на якій ви стадії і що треба робити?

Здобувач Алексєєв Анатолій Анатолійович

Деградація рівня культури безпеки можлива, зокрема при зміні топ-менеджменту, скороченні фінансування системи охорони праці або в разі відсутності системного підходу до навчання персоналу. У дисертації описано «точки нестійкості» – періоди ризику втрати досягнутого рівня, зокрема після інцидентів, при зростанні плинності кадрів або після злиття підприємств. Для кожної стадії розвитку культури безпеки запропоновано відповідні індикатори стабільності та рекомендації для запобігання регресу.

Доктор технічних наук, професор Голінько Василь Іванович

Є ще питання? Будь-ласка Олег Валентинович

Кандидат технічних наук, доцент Дерюгін Олег Валентинович

Як поєднати політику системи управління охороною праці з політикою за іншими напрямками в інтегрованому процесі управління підприємством?

Здобувач Алексєєв Анатолій Анатолійович

Інтеграція політики охорони праці з іншими напрямками корпоративного управління ґрунтується на принципах управління якістю (ISO 9001), екологічної безпеки (ISO 14001) та безпеки праці (ISO 45001). В дисертації обґрунтовано доцільність використання структури високого рівня Annex SL, що уніфікує політики, процеси, обов'язки та ресурси підприємства. Запропоновано модульну модель інтеграції, що дозволяє адаптувати стратегії управління ризиками до конкретних підрозділів підприємства.

Кандидат технічних наук, доцент Яворський Андрій Васильович

Яка основна ідея Ваших наукових досліджень?

Здобувач Алексєєв Анатолій Анатолійович

Основна ідея дослідження полягає у підвищенні ефективності функціонування системи управління охороною праці через вивчення та практичне використання соціально-психологічних факторів впливу на поведінку працівників. Запропоновано модель п'ятиетапного розвитку культури безпеки, що дозволяє не лише ідентифікувати поточний стан організації, а й розробляти стратегічні кроки для її розвитку.

Кандидат технічних наук, доцент Яворський Андрій Васильович

В чому полягає зміна культури безпеки?

Здобувач Алексєєв Анатолій Анатолійович

Зміна полягає у створенні умов, щоб працівники дотримувались вимог з безпеки праці, тобто зміни ставлення до безпеки.

Кандидат технічних наук, доцент Лісовицька Ірина Анатолійовна

На Вашу думку, через який період часу можна досягти бажаного успіху, опираючись на дослідження наукової роботи?

Здобувач Алексєєв Анатолій Анатолійович

Результати дослідження показують, що досягнення зрілого рівня культури безпеки (етап "взаємозалежність") можливе в середньостроковій перспективі – від 5 до 6 років, за умови стабільної реалізації заходів, належного фінансування, лідерської підтримки з боку топ-менеджменту та регулярного моніторингу динаміки показників. Водночас перші позитивні зрушення, зокрема покращення поведінкових індикаторів і зниження кількості порушень, можуть бути зафіксовані вже протягом 6-12 місяців після запуску комплексної програми трансформації культури безпеки.

Доктор технічних наук, професор Голінько Василь Іванович

Є ще питання? Якщо питань більше немає, то ми заслухаємо керівника Чеберячко Сергія Івановича і рецензентів, а потім вже обговоримо роботу. Сергій Іванович, Ви хочете щось доповнити?

Науковий керівник – доктор наук, професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки НТУ «Дніпровська політехніка» **Чеберячко Сергій Іванович**

Алексєєв Анатолій Анатолійович за час навчання в аспірантурі за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» повністю виконав індивідуальний навчальний план та завчасно підготував матеріали дисертаційної роботи, які представив на засіданні кафедри охорони праці та цивільної безпеки (№10 від 15 травня 2025 року). За період навчання в аспірантурі здобувач опублікував 5 наукових статей, з них 2 статті у виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз даних Scopus. Також видано 7 статей у науково-полярних журналах за темою дисертацію, що говорить про його фахову підготовку з розглянутої в дисертаційному дослідженні задачі.

Анатолій Анатолійович повністю виконано індивідуальний навчальний план відповідно до освітньо-наукової програми за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» та отримані всі позитивні оцінки від профільних викладачів. Це свідчить про здобуті глибинні знання та набуття відповідних практичних навиків з визначення наукових та практичних проблеми у сфері цивільної безпеки, з методології наукових досліджень та застосування її у власних дослідженнях для отриманні відповідних наукових і практичних результатів.

Під час навчання в аспірантурі Алексєєв А.А. проявив себе наполегливим, відповідальним науковцем, своєчасно виконував всі розділи індивідуального навчального плану, відвідував лекції та семінарські заняття, які проводили науково-педагогічні працівники кафедри. Крім того, додатково він має численні сертифікати в напрямку охорона праці, в тому числі від NEBOSH. А також брав активну участь у семінарах, вебінарах, конференціях (в тому числі як спікер), що було відмічено журналом «Охорона праці» як «Лідер Року 2024».

Дисертаційна робота Алексєєвим А.А. являється актуальною, оскільки в ній вирішується задача з визначення взаємозв'язку між соціально-психологічними аспектами діяльності працівників та рівнем культури безпеки в організаціях, що забезпечує підвищення результативності системи управління безпеки праці і здоров'ям працівників, за рахунок покращення рівня виконання вимог з безпеки праці працівниками. Це дозволило підвищити рівень культури безпеки праці через урахування соціально-психологічних чинників, що впливають на поведінкові установки працівників, з метою зниження виробничого травматизму та професійних захворювань в умовах трансформації виробничого середовища. Крім того, робота виконувалась у відповідності до НДР в межах господарського замовлення на тему «Формування механізмів управління ризиками в системі охорони праці в умовах трансформації виробничих відносин», яка виконується в межах дослідницької програми компанії ТОВ «Експерт Петролеум Україна».

Наукова новизна дисертаційної роботи Алексєєва А.А. полягає в обґрунтованні шляхів інтеграції соціально-психологічних аспектів (моральних, соціально-юридичних та економічних) в систему управління охороною праці організації, які визначаються через ступінь виконання вимог та враховуються під час оцінювання рівня професійного ризику через відповідний коефіцієнт, який дозволяє враховувати зрілість культури безпеки в компанії.

Практичне значення результатів дослідження Алексєєва А.А. полягає у розробці та впровадженні нових підходів до управління професійними ризиками з урахуванням соціально-психологічних чинників, що дозволило підвищити ефективність функціонування систем охорони праці на підприємствах нафтогазового комплексу України.

Результати дослідження були впроваджені в навчальний процес Національного технічного університету "Дніпровська політехніка" під час викладання дисципліни «Аудит цивільної безпеки» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 263 «Цивільна безпека». Також їх використано під час тренінгів, інструктажів і семінарів-практикумів з охорони праці в рамках платформи науково-виробничого журналу «Охорона праці». Практична апробація та впровадження результатів дослідження відбулися на підприємствах: ТОВ «Експерт Петролеум Україна», Стрийський нафтогазопромисел ГПУ «Львівгазвидобування» АТ «Укргазвидобування», що підтверджується відповідними актами впровадження (зокрема, листом ТОВ «Експерт Петролеум Україна» №15102024-01 від 15.10.2024 р.).

Загалом оформлено 3 офіційні документи, які засвідчують практичне впровадження результатів роботи. Розроблені методичні матеріали та моделі управління були інтегровані до внутрішніх систем аудиту безпеки праці на об'єктах критичної інфраструктури, що сприяло зниженню рівня виробничого травматизму та підвищенню культури безпеки.

Аспірант Алексєєв А.А. особисто провів дослідження із застосуванням сучасних методів аналізу психосоціальних ризиків, організував практичне впровадження запропонованих моделей управління ризиками на підприємствах нафтогазового комплексу, що дозволило апробувати теоретичні положення в реальних виробничих умовах. Було проведено комплексне опитування та моніторинг стану охорони праці, у якому взяли участь понад 150 працівників промислових підприємств. Використано дані понад 200 звітів служб охорони праці, форми медичної статистики, результати внутрішніх аудитів, щоденників спостережень та інтерв'ю з працівниками. Загалом проведено понад 10 прикладних досліджень у виробничому середовищі.

Матеріали дисертації оприлюднено у виступах низці наукових форумів і конференцій, зокрема: Всеукраїнській науково-практичній конференції здобувачів і молодих вчених «Адаптація до глобальних змін та викликів: нові форми економіки, ресурсоефективні технології, захист довкілля» (м. Івано-Франківськ, 2023), IV Всеукраїнській науково-практичній конференції викладачів та фахівців-практиків «Охорона праці: освіта і практика» та XIV Всеукраїнській науково-практичній конференції курсантів, студентів, аспірантів та ад'юнктів «Проблеми та перспективи розвитку охорони праці» (м. Львів, 2024), XV Всеукраїнській науково-практичній конференції «Проблеми та перспективи розвитку охорони праці» та V конференції «Охорона праці: освіта і практика» (м. Львів, 2025). На вказаних заходах було презентовано ключові результати дослідження, обговорено підходи до управління психосоціальними ризиками та формування культури безпеки, а також отримано фахові зауваження та пропозиції, які були враховані під час подальшого доопрацювання дисертації.

Вважаю, що за науковим змістом та практичним значенням, внеском у методологію і практику вирішення важливих задач з підвищення захищеності працівників під час виконання трудових зобов'язань дисертація Алексєєва Анатолія Анатолійовича відповідає вимогам п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 № 167 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40 та може бути представлена до проведення попередньої експертизи та обговорення на науковому семінарі для представлення її до захисту на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 263 «Цивільна безпека».

Рецензенти дисертаційної роботи, які наголосили на позитивних аспектах дослідження та висловили свої побажання й зауваження.

Доктор наук з державного управління, професор Маматова Тетяна Валеріївна

Вважаю, що характер змісту дисертаційної роботи відповідає обраній темі і назві. Текст дисертації викладено логічно, грамотною технічною мовою. Робота супроводжується достатньою кількістю пояснювальних рисунків та таблиць, додатками, що вказує на її цілісність та завершеність.

Розділ 1 містить результати аналізу стану питання щодо охороною праці на нафтопереробних підприємствах України, який засвідчив, що ця галузь є однією з найбільш небезпечних, а отже, потребує високого рівня організації заходів безпеки. Діюча система управління охороною праці базується на національному

законодавстві, міжнародних стандартах та внутрішніх корпоративних регламентах. Основними складовими ефективного управління системою безпеки праці та здоров'я працівників являється формування відповідної культури безпеки в організації, яка базується на розвитку лідерського потенціалу у виробничих осередках з ідентифікації та оцінюванні ризиків, обґрунтуванні запобіжних та захисних заходів, проведення відповідного навчання персоналу, та аудитів безпеки праці.

Розділ 2 присвячено особливостям взаємозв'язку між виконанням вимог з безпеки праці працівниками з відповідним етапом розвитку культури безпеки з урахуванням зміни усвідомленості співробітників організації, що відображається на підвищенні відповідальності, дисциплінованості, активності у міжособистісних та міжгрупових відносинах. Показано, що на рівень виконання вимог з безпеки праці впливають сформована шкала цінностей в організації, яка пов'язана з соціально-психологічними аспектами. Останні створюють систему зобов'язань та компромісів, що дозволяє уникнути напруженості між механістичними і організаційними процесами, обслуговуванням та інтеграцією, позиціонуванням та диференціацією, а також адекватно реагувати на внутрішні та зовнішні загрози. Крім того, соціально-психологічні аспекти впливають і на формування рівнів культури безпеки: байдужості чи взаємозалежності. Розуміння рівня розвитку останньої також відкриває природу прийняття й управлінських рішень в організації та позначаються на виборі інструментів з оцінювання професійних ризиків.

Розділ 3 дисертаційної роботи присвячено розробці процесу керування професійних ризиків проводити на основі моделі «Аналіз стовбура дерева», яка встановлює взаємозв'язок між взаємодією працівників та обладнанням, впливом навколишнього середовища, які формують низку небезпечних чинників, що збільшують ймовірність та тяжкість наслідків від настання небезпечної події.

Розділ 4 розкрито запобіжні заходи для зменшення рівня ризику стресу, виходячи з характеру робіт та індивідуальних характеристик працівника, зокрема для зниження ймовірності настання небезпечної події: перепланування роботи, зменшення робочого навантаження, покращення спілкування, розвиток навичок управління конфліктами; для зниження ступеня тяжкості настання небезпечної події: когнітивно-поведінкова терапія, курси подолання та управління гнівом; для відновлення фізичного чи психологічного стану працівника: програми повернення до роботи, програми допомоги співробітниками, трудотерапія, медичне втручання у стрес.

Заслужують на увагу запропоновані автором етапи впровадження підходів з безпечної праці в на фоні законодавчих змін, а також використання експертного оцінювання ступеня культури безпеки.

У загальних висновках дисертації наведені основні отримані автором наукові і практичні результати, що підкреслюють їх новизну і значимість.

За результатами досліджень автором опубліковано опубліковано 16 наукових праць (у міжнародному журналі з високим індексом цитування – 2, фахових журналах – 3, тезах наукових конференцій – 3, інших виданнях - 8).

Буду підтримувати подальше проходження цієї роботи. Робота є завершеним дослідженням, це цілісна робота, оригінальна. Відчутно поєднання теоретичних здобутків і трансформація їх в практичні рекомендації, що є цінним.

Звісно, робота є актуальним дослідженням. Здобувач використав великий спектр наукових методів дослідження, продемонстрував це в роботі, послідовне викладення результатів вирішення завдань. Робота відповідає роботі рівня PhD спеціальності 263 «Цивільна безпека».

Стосовно того, що можна вдосконалити на цій фазі – на мій погляд, потрібно звернути увагу на корелювання предмета і об'єкта досліджень з назвою дисертаційного дослідження – це потребує узгодження. Також щодо назв підрозділів – інформація в п.1.1. поширюється не тільки галузь, а результати поширюються на загальноукраїнський рівень. Потрібно йти від більшого і до часткового – це показати.

Також мені дуже сподобався підхід щодо визначення рівнів розвиненості культури безпеки на підприємствах, на мій погляд – це рівні зрілості (maturity levels). Це треба скоригувати, і, можливо, це підсилить науковий результат. Робота мені дуже сподобалась, приємно було попрацювати в Вашій галузі знань і ну на перетині стандартизації, ціннісних підходів менеджменту і цивільної безпеки. Роботу буду підтримувати, щиро дякую. Бажаю успіхів здобувачу і керівнику.

Доктор технічних наук, професор Радчук Дмитро Іванович

Робота є цікавою, новою, вона чіпляє саме такий напрямок, в якому немає якихось математичних залежностей. Тобто є певні дослідження, які мають бути переведені в цифри, але і також враховується ще людський фактор, що дуже таки важко, але от автор дисертаційної роботи постарався це зробити і в цьому є такий важливий його внесок. Також, що дуже приємно, було відмічено, що у роботі врахована велика кількість публікацій у фахових виданнях. В журналі «Охорона праці». Також за результатами досліджень автором опубліковано опубліковано 16 наукових праць (у міжнародному журналі з високим індексом цитування – 2, фахових журналах – 3, тезах наукових конференцій – 3, інших виданнях - 8).

Текст дисертаційної роботи викладено логічно, грамотною технічною мовою. Робота супроводжується значною кількістю пояснювальних рисунків та таблиць. Присутні додатки, що розкривають зміст роботи, вказують на її цілісність та завершеність.

Перший розділ дисертаційної роботи розкриває результати аналізування сучасного стану рівня травматизму. Зроблено проміжні висновки щодо причин незадовільного стану охорони праці на підприємствах нафтогазової галузі. Виконано аналіз діючої системи управління охороною праці та встановлено що така система потребує вдосконалення через застосування застарілих підходів. Також в розділі представлено результати аналізування моделей культури безпеки. Зроблено висновки за даним розділом та сформульовано задачі дослідження, що будуть розкриватись в роботі.

Другий розділ присвячено особливостям формування залежностей рівня професійного ризику від рівня культури безпеки, що визначається ступенем виконання вимог з безпеки праці під впливом соціально-психологічних аспектів: моральних, моральних, соціально-юридичних та економічних.

Третій розділ дисертаційної роботи присвячено удосконаленню механізму керування професійними ризиками для умов стабільної, аварійної роботи обладнання та воєнного стану, з урахуванням взаємозв'язку між взаємодією

працівників та обладнанням, впливом навколишнього середовища, що формує низку небезпечних чинників, які збільшують ймовірність та тяжкість наслідків від настання небезпечної події.

Четвертий розділ присвячено розробці процедур з підвищення культури безпеки праці на основі розвитку соціально-психологічних аспектів діяльності фахівця з безпеки праці, керівника організації, самоусвідомлення і взаємодопомоги працівників у виконанні безпекових вимог.

До недоліків в розділі 1 не було достатньо такої чіткого аналізу ситуації щодо безпеки, інформація була розмита, не було чіткості щодо нафтогазової галузі. В розділі 2.4 не наведено час який має прийти, щоб фахівець піднявся до належного високого рівня, в роботі немає чіткого визначення щодо цього. Загалом роботу підтримую, вона може подаватись на захист, і підтримую дисертанта.

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь.

Доктор технічних наук, професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки Чеберячко Ю.І.

Наукове значення результатів дисертаційної роботи полягає у обґрунтуванні методів підвищення результативності системи управління охороною праці на підприємствах нафтогазової промисловості через вдосконалення системи управління охороною праці, в основу якої покладено зростання рівня культури безпеки.

Доктор технічних наук, професор Голінько Василь Іванович

Доповідь нікуди не годиться. Доповідь має бути надрукована і чітко побудована, щоб було зрозуміло що з чого витікає, що саме є науковою новизною, що додано здобувачем. Також мені не сподобалась назва - ...за «соціально-психологічними аспектами». Аспект наш один – соціально психологічний. Якщо ви поставили тире, то це вже аспект, а не аспекти. А якщо так хотіли назвати, то вже краще «за соціальними та психологічними аспектами». Також Ви вказуєте: «... з урахуванням небезпечних чинників, небезпечних аспектів». Немає небезпечних психологічних аспектів, а є чинники. Врахуйте це. Приділити увагу чіткому формулюванню задач, меті, і науковій новизні. В роботі зроблено дуже багато, багато цікавого матеріалу, але потрібно все чітко висловити – що там нове.

Доктор технічних наук, професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки Налиско М.М. відзначив, що у роботі наведені підходи до підвищення ефективності управління ризиками в системах менеджменту безпеки праці та оцінці ризиків з урахуванням культури безпеки, що посилює значимість роботи для суспільства, оскільки дисертантом розроблено типову методику з управління професійними ризиками в системах охорони праці, основною відмінністю якої від відомих є покрокове виконання виробничого завдання на основі детального опрацювання небезпек, небезпечних чинників за допомогою матриці ризиків.

Доктор технічних наук, професор Голінько Василь Іванович

Ми повинні прийняти певні рішення сьогодні. Немає сумнівів, що робота гарна, об'ємна, багато цікавого матеріалу, але потрібно його трішки доопрацювати. Пропоную затвердити сьогоднішніх рецензентів і рецензентами на захисті. Будемо вважати, що дисертаційна робота відповідає чинним вимогам і її можна рекомендувати до захисту.

Кандидат технічних наук, доцент кафедри управління на транспорті Дерюгін О.В. відмітив, що представлена дисертаційна робота виконана на високому науковому рівні, і за науковим змістом та практичним значенням вона відповідає вимогам, що пред'являються до дисертаційних робіт і її можна рекомендувати до захисту на разовій спеціалізованій вченій раді. А дисертанту бажаю успіхів на представлені цієї роботи в спеціалізованій раді.

Кандидат технічних наук, доцент кафедри гірничої інженерії та освіти Яворський А.В. висловив підтримку дисертанту та вказав, що дійсно доповідь потребує коригування, оскільки наукової новизни отриманих результатів з неї не видно.

Характеристика особистості здобувача

Алексєєв А.А. з 2000 по 2005 роки навчався в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу, спеціальність «Геофізика».

З 2013 по 2015 роки навчався в Національному університеті біотехнологій і природокористування України, спеціальність «Екологія та охорона навколишнього середовища».

З 2022 по 2024 роки навчався в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу, спеціальність «Технологія захисту навколишнього середовища».

В 2022 році Алексєєв А.А. вступив в аспірантуру Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» для здобуття ступеня «доктор філософії» за спеціальністю «Цивільна безпека» на кафедрі охорони праці та цивільної безпеки.

Також, з 2007 року працював нафтогазовій та енергетичних галузях по напрямку охорона праці. З 2020 року працює менеджером напрямку охорони праці в ТОВ «Експерт Петролеум Україна».

Є сертифікованим експертом Європейського співтовариства з охорони праці (ESOSH), має 4 сертифікати NEBOSH, диплом Британської бізнес-коли як магістр бізнес-адміністрування, та диплом проектного менеджера.

Під час навчання в аспірантурі до виконання всіх як теоретичних так і практичних завдань ставиться дисципліновано і відповідально. Під час проведення педагогічної практики мав добрий контакт з студентською аудиторією.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація виконана фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури.

Відповідно до п.15 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, **пропонується такий склад разової ради:**

Голова ради: доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри охорони праці та цивільної безпеки Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» **Голінько В.І.**

Рецензенти:

1. Маматова Т.В. доктор економічних наук, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»;

2. Радчук Д.І. кандидат технічних наук, професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки Національного технічного університету «Дніпровська політехніка».

Офіційні опоненти:

1. Цимбал Б.М. доктор технічних наук, доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки Національного університету цивільного захисту.

2. Сапожнікова Н.Ю. кандидат технічних наук, доцент кафедри цивільної безпеки та охорони праці Національного університету «Одеська політехніка».

У результаті попередньої експертизи дисертації Алексєєва А.А. повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації **Алексєєва А.А.** на тему: «Формування культури безпеки на підприємствах за соціально-психологічними аспектами».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Алексєєва відповідає спеціальності 263 Цивільна безпека та вимогам **Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)**, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261, пп. **6, 7, 8** **Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії**, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Алексєєва А.А. на тему: «Формування культури безпеки на підприємствах за соціально-психологічними аспектами» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 263 Цивільна безпека.

4. Рекомендувати Вченій раді Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» затвердити склад разової спеціалізованої вченої ради:

Голова ради: доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри охорони праці та цивільної безпеки НТУ «Дніпровська політехніка» **Голінько В.І.**

Рецензенти:

1. Маматова Т.В. доктор економічних наук, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»;

2. Радчук Д.І. кандидат технічних наук, професор кафедри охорони праці та цивільної безпеки Національного технічного університету «Дніпровська політехніка».

Офіційні опоненти:

1. Цимбал Б.М. доктор технічних наук, доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки Національного університету цивільного захисту.

2. Сапожнікова Н.Ю. кандидат технічних наук, доцент кафедри цивільної безпеки та охорони праці Національного університету «Одеська політехніка».

Результати голосування щодо рекомендації до захисту дисертації
Алексєєва А.А.:

«За» – 13

«Проти» – немає

«Утримались» – немає

Презентація Алексєєва А.А. на 34 стор. додається.

Директор ІП

доктор технічних наук, професор

Головуючий на засіданні

доктор технічних наук, професор,

Секретар засідання

кандидат технічних наук, доцент

О.О. Яворська

В.І. Голінько

О.А. Муха